EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 12.5.2021
COM(2021) 237 final

2021/0121 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i Världshandelsorganisationens allmänna råd om Europeiska unionens begäran om förlängning av det WTO-undantag som medger autonoma handelsförmåner för västra Balkan

MOTIVERING

1. FRÅGA SOM BEHANDLAS I FÖRSLAGET

Syftet med detta förslag är att fastställa den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i Världshandelsorganisationens (WTO) allmänna råd i samband med det planerade antagandet av ett beslut om förlängning av det WTO-undantag som tillåter Europeiska unionen (EU) att bevilja västra Balkan autonoma handelsförmåner.

2. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

2.1. Marrakechavtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen

Marrakechavtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (*WTO-avtalet*) trädde i kraft den 1 januari 1995.

Europeiska unionen är part i avtalet.

2.2. Världshandelsorganisationens ministerkonferens och allmänna råd

Enligt artikel IV.1 i WTO-avtalet har ministerkonferensen behörighet att fatta beslut i alla frågor avseende något av de multilaterala handelsavtalen.

I enlighet med artikel IV.2 i WTO-avtalet fullgörs ministerkonferensens uppgifter mellan mötena av det allmänna rådet.

I enlighet med artikel IX.1 i WTO-avtalet fattar WTO vanligtvis beslut genom enhällighet.

2.3. Akt som planeras av WTO:s allmänna råd

Enligt artikel IX.3 i WTO-avtalet får ministerkonferensen i exceptionella fall medge undantag från en skyldighet som åvilar en medlem.

På begäran av EU kan WTO:s allmänna råd anta ett beslut om att förlänga det befintliga WTO-undantaget som tillåter EU att bevilja västra Balkan autonoma handelsförmåner (*den planerade akten*).

Det befintliga undantaget löper ut den 31 december 2021. Syftet med den planerade akten är därför att förlänga undantaget till och med den 31 december 2026.

Den planerade akten kommer att bli bindande för WTO-medlemmarna i enlighet med artikel IX.3 och artikel II.2 i WTO-avtalet, där det i den senare föreskrivs följande: ”De avtal och därmed sammanhängande rättsliga instrument som ingår i bilagorna 1, 2 och 3 [...] utgör integrerade delar av detta avtal och är bindande för alla medlemmar.”

3. DEN STÅNDPUNKT SOM SKA INTAS PÅ UNIONENS VÄGNAR

Den 16 december 2020 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) 2020/2172 varigenom tillämpningsperioden för autonoma handelsförmåner förlängdes till och med den 31 december 2025[1] för produkter med ursprung i västra Balkan (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kosovo[*], Montenegro, Nordmakedonien och Serbien). Handelsförmånerna

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/2172 av den 16 december 2020 om ändring av rådets förordning (EG) nr 1215/2009 om införande av särskilda handelsåtgärder för länder och territorier som deltar i eller är knutna till Europeiska unionens stabiliserings- och associeringsprocess (EUT L 432, 21.12.2011, s. 7).

[*] Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/1999 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

beviljades ursprungligen genom rådets förordning (EG) nr 2007/2000[2], som därefter har ändrats och förlängts flera gånger.

Om det inte föreligger ett undantag från EU:s skyldigheter enligt artikel I.1 och artikel XIII i det allmänna tull- och handelsavtalet (Gatt 1994) i den utsträckning som är nödvändig, skulle behandlingen enligt systemet med autonoma förmånstullar behöva utvidgas till alla andra medlemmar i WTO.

EU måste därför i enlighet med artikel IX.3 i WTO-avtalet lämna in en begäran om förlängning av WTO-undantaget för autonoma handelsförmåner som EU beviljat västra Balkan för ytterligare en tidsperiod på fem år, till och med den 31 december 2026. Utöver denna begäran bör EU stödja antagandet av denna begäran i WTO:s allmänna råd.

Detta skulle vara den fjärde förlängningen av undantaget, som ursprungligen beviljades den 8 december 2000 till och med den 31 december 2006[3], och som senast förlängdes den 7 december 2016[4]. Skäl till det ursprungliga undantaget och förlängningarna av det är den ihållande svåra ekonomiska situationen i regionen samt att den förmånsbehandling av därtill berättigade produkter som unionen beviljar dessa länder är avsedd att främja den ekonomiska utvecklingen på ett sätt som är förenligt med målen för Gatt 1994.

4. RÄTTSLIG GRUND

4.1. Förfarandemässig rättslig grund

4.1.1. Principer

I artikel 218.9 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*) föreskrivs att beslut ska antas ”om fastställande av vilka ståndpunkter som på unionens vägnar ska intas i ett organ som inrättas genom ett avtal, om detta organ ska anta akter med rättslig verkan, med undantag av sådana akter som kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram”.

Begreppet ”akter med rättslig verkan” omfattar akter som har rättslig verkan med stöd av de regler i internationell rätt som tillämpas på organet i fråga.

4.1.2. Tillämpning i det aktuella fallet

WTO:s allmänna råd är ett organ som inrättats genom ett avtal, nämligen WTO-avtalet.

Den akt som ska antas av allmänna rådet är en akt med rättslig verkan. Den planerade akten kommer att vara bindande enligt internationell rätt i enlighet med artiklarna II.2 och IX.3 i WTO-avtalet.

Den planerade akten varken kompletterar eller ändrar avtalets institutionella ram.

Den förfarandemässiga rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är därför artikel 218.9 i EUF-fördraget.

4.2. Materiell rättslig grund

4.2.1. Principer

Den materiella rättsliga grunden för ett beslut enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget är främst beroende av syftet med och innehållet i den planerade akt avseende vilken en ståndpunkt intas på unionens vägnar. Om den planerade akten har två syften eller två beståndsdelar av vilka

[2] EGT L 240, 23.9.2000, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG) nr 530/2007 (EUT L 125, 15.5.2007, s. 1), kodifierad genom rådets förordning (EG) nr 1215/2009 av den 30 november 2009 (EUT L 328, 15.12.2009, s. 1).

[3] WT/L/380.

[4] G/C/W/731.

det ena syftet eller den ena beståndsdelen kan identifieras som det eller den huvudsakliga, medan det eller den andra endast är av underordnad betydelse, måste det beslut som antas enligt artikel 218.9 i EUF-fördraget ha en enda materiell rättslig grund, nämligen den som krävs med hänsyn till det huvudsakliga eller avgörande syftet eller den huvudsakliga eller avgörande beståndsdelen.

4.2.2. Tillämpning i det aktuella fallet

Det huvudsakliga syftet med och innehållet i den planerade akten rör den gemensamma handelspolitiken.

Den materiella rättsliga grunden för det föreslagna beslutet är därför artikel 207.4 första stycket.

4.3. Slutsats

Den rättsliga grunden för det föreslagna beslutet bör vara artikel 207.4 första stycket i EUF-fördraget jämförd med artikel 218.9 i EUF-fördraget.

2021/0121 (NLE)

Förslag till

RÅDETS BESLUT

om den ståndpunkt som ska intas på Europeiska unionens vägnar i Världshandelsorganisationens allmänna råd om Europeiska unionens begäran om förlängning av det WTO-undantag som medger autonoma handelsförmåner för västra Balkan

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 207.4 första stycket jämförd med artikel 218.9,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (*WTO-avtalet*) ingicks av unionen genom rådets beslut 94/800/EG[1] och trädde i kraft den 1 januari 1995.

(2) Enligt artikel II.2 i WTO-avtalet utgör de avtal och därmed sammanhängande rättsliga instrument som ingår i bilagorna 1, 2 och 3 (*multilaterala handelsavtal*), inklusive det allmänna tull- och handelsavtalet (Gatt 1994), integrerade delar av detta avtal och är bindande för alla medlemmar.

(3) Enligt artikel IV.1 i WTO-avtalet får ministerkonferensen fatta beslut i alla frågor avseende något av de multilaterala handelsavtalen. Ministerkonferensen består av representanter för alla medlemmar och sammanträder minst en gång vartannat år. Enligt artikel IV.2 i WTO-avtalet ska ministerkonferensens uppgifter mellan mötena fullgöras av det allmänna rådet. Enligt artikel IX.1 i det avtalet fattar WTO vanligtvis beslut genom enhällighet.

(4) I enlighet med artikel IX.3 i WTO-avtalet kan ministerkonferensen i exceptionella fall medge undantag från en skyldighet som åvilar en medlem enligt WTO-avtalet eller något av de multilaterala handelsavtalen.

(5) Unionen beviljades ett undantag från sina skyldigheter enligt artikel I.1 i Gatt 1994 för första gången den 8 december 2000 för tidsrymden fram till och med den 31 december 2006[2] – senast förlängt den 7 december 2016 till och med den 31 december 2021 – i den utsträckning som var nödvändig för att låta unionen bevilja förmånsbehandling för berättigade produkter med ursprung i västra Balkan.

(6) Den 16 december 2020 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) 2020/2172 och förlängde återigen tillämpningsperioden för autonoma

[1] Rådets beslut 94/800/EG av den 22 december 1994 om ingående, på Europeiska gemenskapens vägnar – vad beträffar frågor som omfattas av dess behörighet – av de avtal som är resultatet av de multilaterala förhandlingarna i Uruguayrundan (1986–1994) (EGT L 336, 23.12.1994, s. 1).

[2] WT/L/380.

handelsförmåner till och med den 31 december 2025[3] för västra Balkan (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kosovo*, Montenegro, Nordmakedonien och Serbien).

(7) I avsaknad av ett undantag från unionens skyldigheter inom ramen för WTO skulle unionens tillämpning av autonoma handelsförmåner i fråga om västra Balkan till och med den 31 december 2025 behöva utvidgas till att omfatta alla andra WTO-medlemmar.

(8) Begäran om förlängning av WTO-undantaget som tillåter att autonoma handelsförmåner beviljas västra Balkan är motiverad med hänsyn till den ihållande svåra ekonomiska situationen i regionen och med beaktande av att den förmånsbehandling av därtill berättigade produkter som unionen beviljar dessa länder är avsedd att främja den ekonomiska utvecklingen på ett sätt som är förenligt med målen för Gatt 1994 och inte att skapa hinder för handeln med andra WTO-medlemmar. De exceptionella fall som motiverar en förlängning av undantaget från artiklarna I.1 och XIII i Gatt 1994 är därför fortfarande tillämpliga.

(9) Det är lämpligt att fastställa den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i WTO:s allmänna råd, eftersom förlängningen av det WTO-undantag för autonoma handelsförmåner som unionen beviljar västra Balkan kommer att vara bindande för WTO-medlemmarna.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den ståndpunkt som ska intas på unionens vägnar i Världshandelsorganisationens (WTO) allmänna råd ska vara att begära en förlängning till och med den 31 december 2026 av det befintliga WTO-undantaget för de autonoma handelsförmåner som unionen har beviljat västra Balkan, och att stödja antagandet av denna begäran.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till kommissionen.

Utfärdat i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande

[3] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/2172 av den 16 december 2020 om ändring av rådets förordning (EG) nr 1215/2009 om införande av särskilda handelsåtgärder för länder och territorier som deltar i eller är knutna till Europeiska unionens stabiliserings- och associeringsprocess (EUT L 432, 21.12.2011, s. 7).

* Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/1999 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.